

SON DÖNEM ÇAĞATAY ŞAİRLERİNDEN ZÂKİRCAN FURKAT'IN MANZUM MEKTUPLARI

Hanifi VURAL*

Özet

1858 yılında Hokand'ta doğmuş olan Zâkircan Furkat, içinde yetiştiği edebiyat ortamının önde gelen şair ve yazarlarından. "Birleşik Türk Dünyası" görüşünden dolayı sürgünle cezalandırılmış olan Furkat, farklı memleketlere gitmiş ve İstanbul'da da bulunmuştur. Gurbette yazmış olduğu manzum mektupları hem içerik hem de dil açısından önem arz etmektedir. Bu yazı 'kardeş lehçeler' alanındaki çalışmalara katkıda bulunmayı amaçlayarak söz konusu mektupları inceleme konusu yapmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağatay edebiyatı, Zakircan Furkat, birleşik Türk Dünyası, manzum mektuplar

Abstract

Zakircan Furkat, who was born in 1858, in Hokand, has been one of the prominent poets and writers of the literary milieu of his time. Furkat, who was sentenced to exile because of his "united Turkic world" idea, went to different countries and has been to Istanbul as well. The letters he has written in exile are important for both their content and language. Intending to contribute to works in the field of 'brother dialects', this study will analyze these aforementioned letters.

Keywords: Çağatay literature, Zâkircan Furkat, united Turkic world, letters in verse

1. Giriş

Bu gün Türk dünyasında ayrı birer isimle nitelendirilen her devlet dili aslında Türk dilinin başka sahalarda gelişerek devam eden birer kolundan başka bir şey değildir. Hatta 20. yüzyılın başlarına kadar Türk yazı dilinin bir bütünlük arz ettiği her ilgilinin bildiği bir gerçektir. Fakat Sovyetlerdeki siyasî yapılanma sonucunda yakın zamana kadar Türk dilinin yaşayan şubeleri arasında gerekli alış-veriş tamamen kesintiye uğramış, aynı ırka mensup insanlar arasında dil ve kültür alanındaki iletişim ve işbirliği hususu da olumsuz yönde etkilenmiştir. Bu yüzden 'kardeş lehçeler ve edebiyatlar' ile ilgili olarak yoğunlukla yapacağımız çalışmaların, geçmişte kalmış bu uzun zamanın kaybettirdiklerini yeniden kazandırma noktasında daha bir anlamlı olacağı kanaatindeyiz.

Günümüz Özbek Türkçesinin zengin bir geçmişi olan ve Ali Şîr Nevâî'yi yetiştiren Çağatay Türkçesinin son döneminde kalem faaliyetinde bulunarak "birleşik Türk dünyası" fikrinden dolayı mağdur olarak yurdundan yuvasından

* Doç. Dr., Gazi Osman Paşa Üniv., Fen-Edb. Fak.

ayrı kalmış önemli bir şahsiyeti bu vesileyle yâd etmek istedik. Bu yolla hem Zâkircân Furkat'ı tanıtmaya, onun söz konusu görüşlerinden dolayı çektiği sıkıntıları mektuplarından öğrenme, hem de dönemin Çağatay Türkçesi hakkında bilgi edinme fırsatı bulabileceğimizi umuyoruz.

2. Metot

Bu yazıyı hazırlarken temel kaynağımız Furkat'ın manzum mektupları olacaktır. Bu mektupları incelemeye önce Furkat'ın hayatı, eserleri ve 'son dönem Çağatay Edebiyatı' ile ilgili genel bir araştırma yaptık. Daha sonra metni inceleyerek mektupların konuları, dili üzerinde durduk. Manzum mektupları transkripsiyon bağlamında düzenleyerek metnin imlâsını da duyumsatmayı amaçladık.

3. Zâkircân Furkat'ın Hayatı

Çağatay Edebiyatı ile ilgili olarak başvurabildiğimiz kaynaklardan birkaçı sadece Zâkircân Furkat'ın adına yer vermekte ve onun hayatı hakkında herhangi bir bilgi vermemektedirler. Bu yer verme ise, Çağatay Edebiyatının son döneminde eser veren müelliflerden söz edilirken onun da sadece adını zikretmek şeklinde görülmektedir.¹

Furkat'ın hayatı hakkında en geniş bilgiyi Janos Eckmann'ın "Çağatay Edebiyatının Son Devri" adlı makalesinde buluyoruz: "Asıl adı Zakircan olan Furkat (bazen Furkatî) 1858 de Hokand'ta doğmuştur. Babası Hâl Muhammed edebiyatı ve güzel sanatları seven bir adamdı. Furkat, Hokand medresesinde okumuş (1872-1875), 1878 de amcasının isteği üzerine Yangı (Yeni) Margılan'a (bugünkü Fergana şehri) göçmüş ve orada bir dükkân açmıştır. 1880 sıralarında Margılan'a, daha sonra Hokand'a gitmiştir. O sıralarda Hokand'ta modern düşünüşlü bir şairler grubu vardı. Furkat da bu gruba katılmış ve yine bu grupta bulunan Mukimî ile yakın bir dost olmuştur. 1889-1891 yıllarında Taşkent'te yaşayan Furkat, gimnaziya (lise), tiyatro, gözlemevi, basımevi v.b. gibi Rus kültür kurumlarını yakından görmüş ve Rus edebiyatı ile de ilgilenmiştir. Fakat 1891 mayısında, Grandük Nikolay'ı yeren ve Rusların Türkistan politikasını tenkid eden bir şiiri yüzünden Türkistan'ı terk etmek zorunda kalmış, bir süre İstanbul'da yaşadıkdan sonra Mısır, Arabistan, İran, Afganistan, Hindistan ve Keşmir yoluyla 1893 eylülünde Yarkend'e gelerek burada yerleşmiş ve 1909 da bu şehirde ölmüştür."²

¹ Bk. Fuad Köprülü, "Çağatay Edebiyatı" maddesi, İA, İst. 1976, c.III, s. 270-223. Janos Eckmann, Çağatayca El Kitabı, (Çev. Günay Karaağaç), İst. Üniv. yay., İst., 1988.

Johannes Benzing, "Özbek ve Yeni Uygur Edebiyatı", (Çev. Prof. Dr. Mehmet Akalın), *Dil Yazıları* (Haz. Prof. Dr. Recep Toparlı), Türk Dil Kurumu yay., Ank. 2001.

² *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1963*, Türk Dil Kurumu yay., Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 1988, s. 145.

4. Eserleri

Furkat'ın şiirlerinden ve diğer yazılarından oluşan külliyatı, 1990 yılında Özbekistan S.C. Fenler Akademiyası Hamid Süleyman Namıdaki Kolyazmaları Enstitüsü tarafından Taşkent'te yayımlanmıştır. Her iki cildin üstünde de "Eserler Mecmuası" yazmakta ve iç kapakların sol alt tarafında "Türlü menba'lardan yığıp neşre tayarlavuçi ve hattat Hâlid Resûl" kaydı bulunmaktadır. 1. ciltte; 263 gazel, 1 müstezat, 2 murabba, 27 muhammes, 4 müseddes, 1 müsebba', 14 terci-i bend ve en sonda da şiirlerin fihristi yer almaktadır. 2. ciltte ise sırasıyla şu başlıklar yer almaktadır: Mesneviler, Mektuplar, Kasideler, Furkat Tercümesi (Ruşça'dan kılınan tercümenin şerhi), Furkat Togrısıda Haberler, İlâveler, Tuyug-Fertler.

5. Manzum mektupları

Janos Eckmann Furkat'ın mektupları ile ilgili olarak şunları söylemektedir:"Furkat daha Taşkent'te iken Rus misyoneri, Doğu bilgini ve 'Türkistân vilâyetining gazetasi' müdürü N.P. Ostroumov (1846-1928) ile tanışmıştı. Ostroumov'un terekesinde Furkat'ın, gezdiği yerlerden ve Yarkend'ten kendisine yazdığı 18 mektubu bulunmuştur. Bunlardan dört tanesi *Türkistân vilâyetining gazetasi*'nda yayımlanmıştır. Bu mektuplardan başka Furkat'ın birisini Mukimî'ye, ötekisini de daha Taşkent'te iken tanıdığı Rus Türkoloğu V.P. Nalivkin'e gönderdiği iki manzum mektubu daha vardır. Bütün bu mektuplar Furkat'ın hayatı için dikkate değer birer kaynaktır."³ Bu bilgilerden anlaşıldığına göre Furkat'ın toplam 20 mektubu mevcuttur. Fakat elimizdeki iki ciltlik külliyatta bunların hepsine yer verilmemiştir. Burada ele aldığımız 6 adet manzum mektuptan başka, 2. ciltte yer alan "Furkat Tercümesi" bölümünde iki mensur mektup daha bulunmaktadır.

Zâkircân Furkat'ın manzum mektuplarını, dönemin Çağatay Türkçesini ve edebiyatını örneklendirmek ve şâirin bir bakıma 'sürgün duygularını' irdelemek için konu edindik. Bu sebepten burada ele aldığımız manzum mektupları sırasıyla konu ve dil bakımından incelemeyi uygun gördük:

5.1. Mektupların Konuları

Mektuplar, tabiatları gereği ayrılıkları, hasretleri dillendirirler. Hele bunu kaleme alan kimse şair ise bu temalar daha bir sanatkârane işlenirler. Mektup, zaman ve mekân perdelerini aralama gayretidir. Bu manzum mektuplarda da Furkat böyle bir gayretin izini sürmektedir:

1. Mektup: Bu mektubu Furkat, Taşkent'ten şair arkadaşı Mukimî ve diğer dostlarına yazmıştır. Taşkent'in zengin ve fakirlerinin kendisiyle ilgilendiklerini, onlardan razı olduklarını, medresede 'vikâye' şehri okuduklarını belirtmektedir. Hâlimden memnun görünen Furkat, dostlarından mektup yazmalarını istemektedir.

³ agm., s. 151.

2. Mektup: “Okugeç her nüktesidin taptı könglüm ming sürûr” mısraından anlaşıldığı gibi, bu bir cevabî mektuptur. Hokand şehriden yazılmış olan bu mektupta karamsar bir hava hüküm sürmektedir. Sağlığının iyi olmadığını ve her gün hasta olduğunu dile getirmektedir.

3. Mektup: 146 beyitten oluşan bu uzun mektup İstanbul'dan yazılmıştır:

Özi *Hoğandî ammâ ismi Zâkir*

Kažârâ Rûm ara olmuş misâfir

Furkat'ın yüreğinde memleket ve eş-dost hasreti olsa da o, İstanbul'daki hâlimden memnundur ve geçim sıkıntısı çekmemektedir. “Ma'îşet bâbıda bi'lküllî mesrûr” Bu mektupta muhatap belli değildir. Her geçen gün durumunun daha da iyiye gittiğini söyleyen Furkat, aynı zamanda üzüntüden uzak olduğunu ve İstanbul'un havasını mizacına uygun bulduğunu da söylemektedir:

Yürüpdür oynap İstanbul'da hoşnûd

Érür a'lvâli kündin künğa bihbûd

Zamânı ferruḥ u eyyâmı mes'ûd

Feraḥ bâbı açuḳ ğam râhı mesdûd

Mizâcığa muvâfıḳ Rûm havâsı

Anıḡ çün turmak olmuş iḳtižâsı

Furkat, bu mektubunda eski dostlarını ve arkadaşlarını vasıflarıyla ve muhitleriyle birer birer zikrederek muhatabından onlara uğramasını, selâmlarını iletmesini istemektedir.

4. Mektup: Bu mektubu Furkat Bombay'dan yazmış olup dost ve arkadaşlarının hâl-hatırını sorduktan sonra Hindistan'ın maddî ve manevî ortamını anlatıyor. Orada 72 fırkanın bir arada barış içinde yaşadıkları dile getirilmektedir.

5. Mektup: Mukimî'ye gönderilmiş olan bu cevabî mektup, Yarkend şehrinde kaleme alınmıştır. Bu mektupta daha çok hüznün var, hasret var:

Vaḫâmıḡ iştiyâḳan tartaram ğurbet ğamu birle

Turup érdim ḳutulmay ğuşşâ vu renc'anâlardan

Furkat ayrıca bu mektubunda dostlarının kendisini arayıp sormadıklarından da yakınmaktadır.

6. Mektup: 11 beyitten oluşan bu kısa mektup şâir Zevkî'ye hitaben yazılmıştır. Burada daha çok Zevkî'ye duyduğu özlemi dile getiren Furkat, içinde bulunduğu durumdan da şikâyetçi görünmektedir:

İkbâl-ı nâ-resây u me'yûs fâli'imdin

Biraz şikâyetim bar salgıl kulağ Zevkî

5.2. Mektupların Dili:

Bilindiği gibi, Doğu Türkçesi 14. yüzyılın yarısından itibaren Çağatay Türkçesi olarak devam etmiştir. Bu süreç içinde yerli halkın dilinden bünyesine birçok unsur katmış olan Çağatay Türkçesi 20. yüzyıldan başlayarak Özbek Türkçesi olarak adlandırılmıştır. Alî Şîr Nevâî zamanında en parlak günlerini yaşayan Çağatay Türkçesinde çok sayıda Arapça ve Farsça unsur mevcutken, Özbek Türkçesinde Rusça kelimelerin de dile dahil olduğunu görüyoruz. Çağatay edebiyatının son devrinde dil, cümle yapısı ve diğer gramatikal özellikler bakımından Nevâî döneminin devamı gibidir. Dolayısıyla bu devir şairlerinden biri olan Furkat'ın manzum mektupları da dil bakımından Nevâî şiirine çok yakın durmaktadır. Şu farkla ki, Özbek Türkçesine geçiş kavşağının pek yakın bir noktasında vücut bulmuş olan bu manzum mektuplarda az da olsa Rusça kelimelere tesadüf ediyoruz: gimnaziya, fentul....

6. Metin

1. Mektup

1. *Selâm éy mañğa yâr u âşinâlar*
Ƙadir-dânlar zamîri pür-ziyâlar
2. *Muƙmî vu Hâcı Muħiddîn zevkî*
Muħayyir barça zekiyy ü resâlar
3. *Feşâhat gülşenide mişli -i bülbül*
Pür-senc ü zihî nağme-serâlar
4. *Biħamdillâh ki mendin şorsañğız hâl*
Yürüpdür mén ƙalıp zevk u şafâlar

5. *Selâmetdür tenim ħorsend vaċtim*
Ĥudâvend eyledi bî-ħad 'atâlar
6. *Felekniġ devridin kemim revâdur*
Egerçi él körer andın cefâlar
7. *Rızâ mén Taşkend adamlarından*
Şorar ħâlim faċır ü aġniyâlar
8. *Maċamım medrese Şeyĥunaĥûr' da*
Érür ülfet néçe mazmûn-edâlar
9. *Oċurmiz bêş kişi şerĥ-ı viċâye*
Müĥeyyâ néçe yaĥşı damlalar
10. *Ġazetĥâne ışığa bolsa pişin*
Barur mén her küni gâh kün-edâlar
11. *Selâm eyleġandın soġġra Muċmâ*
Méni sorġanlara ayıġ du'âlar
12. *Yazıp aĥvâliġizdin bir râċme*
Budur sizdin ümîd ü ilticâlar
13. *Söz oldı muĥtaşar zîċ érdi furşat*
Köp érdi yoċsa Furċat müdde'âlar

2. Mektup

1. *Şükr kim Hoşand ara sağ u selâmet bar mên
Devlet-ğorsandlığlar birle berhûrdar mên*
2. *Siz için hem her küni ba'de-ez-edây her namâz
Köl açıp eylepyorupdur mên du'â bisyâr mên*
3. *Yazıp érkensiz yakında Mollâ Aħmedcân'ge hař
Néçedin soñğ ğayriyyet hař aħzidebar mên*
4. *O ğuğeç her nüktesidin taptı köñğüm miñğ sürür
Baş felekge yétti vü cân birle minnet-dâr mên*
5. *Sorsañğız keyfiyyet ğâlât ba'de-ez-peyâm
Uşbu kün ğavlide mên sîmdin kélip bî-kâr mên*
6. *Müddeti bir ay érür kim munda Maħdûm Ğân birle
Kéçe kündüz hem-dem ü hem-râh u hem-reftâr mên*
7. *Nâtüivân nergislarığâ kéçeler eylep nigâh
Sağlığ yoğtur tenimde her küni bîmâr mên*
8. *Bezmğa tâğat ğalalmay kâh tışğarı çığap
Nâle-i efgân çekip mânend-i mûsîkâr mên*
9. *Uyğusuzlığdın uralmas şubğ-dem her kéçesi
Néçe kündüz bezm birle bu ğadar bîdâr mên*

10. *Yenği Korgan'ge barıp geh şehirde turdım kélip
Her kün édim eyleneş kışlağdın bî-zâr mên*
11. *Sözleşürge bir dürüst adam yoğ hem-germdür
Mundayın yérde turalmas mên yüregi tar mên*
12. *Merhamet eyleş dediler néçe ay turdı muğm
Démedi bir yol ki mên merd-i tabî'at-dâr mên*
13. *Bâz édim ol kişi ez-şadk-ı dil 'âşık édi
Tâkatim yoğtur mênî mên âğaza key hoştâr mên*
14. *Bu tarîka güftûy u hezl birle 'âkîbet
Şehmerge keldim alıp koymasdın âhîr kâr mên*
15. *Mên üçün hağ kalsanğız aytağ dediler köp du'â
Şol sebebdin munça söz kaldım size izhâr mên*
16. *Ferzin uçrap ba'zî da aytıp du'â bî-hisâb
Dér hvâcemge mundayın tikiz mürîd-i der-kâr mên*
17. *Mollâ Aşmedcân'nu hem bar iltifâtı bî'aded
Aytadur kim kelseler her vağt eger tayyâr mên*
18. *Furkatî vaşlığa yétkeç ol perî-ruhsârnu
Şükrallâh kim hemîşe mağrem-i esrâr mên*

3. Mektup

1. *Kélip k rma  ka Z kirc n Fur at
Bulup k tdim tapalmay sizni di  kat*
2. *Bilelmem kay taraf barg n  kensiz
Meger bir iŐ bilen y rgen  kensiz*
3. *K lip  rdim bu k n bu c st-c da
 alay d p t  ki Ő bet arz da*
4. *Sorap iz baŐ cılardın istep istep
Tapıp biz d p ma  ga anlarnı  stap*
5. *Heb ga k tdi sa'y u i tir mum
Y tiŐs n sizge imdi bu sel mum*
6. *K r Őgeymiz yana bolsa  sel met
K n g lde arz  Şoldur dev met*
7. *Bu g lŐen kim nes mi feyŐ-i rabdur
G li h lm   hay  birle edebd r*
8. *Zih  b g  ki millet b g  d rler
 otan m Őgi  ara tofrağ d rler*
9. *İ im  an oldu devr n g ŐŐasıdın
Bu devr n i re hicr n g ŐŐasıdın*

10. *Kélip mén bir dimâğm çağ étey dép
Könğülni derd-i ğamdın sağ étey dép*
11. *Körüben ğonça dék merdümnî ħurrem
Dilim çâk eyledi sûsen kibi ğam*
12. *Alarçün eylegeç seyr ü şafâlar
İsimğa tüşti yâr u âşinâlar*
13. *Mañğa yoķ sendin özge bir muvâfıķ
Nécün kim ehl-i dil sen yâr-ı şadıķ*
14. *Cihân-peymâ sen ü çoķ tız-rev sen
Felek girdinğge yétmes berķ-ı dev sen*
15. *Eyâ bâd-ı şabâ Allâh üçün tur
Özüñni Taşkend şehriğa yétküür*
16. *Kirip dervâzesidin sora sora
Güzer ét kûy-ı şeyhâvend-i tahûra*
17. *Tapıp öç eyleyip kabrin tavâf ét
Müyesser bolsa üç kün i´tikâf ét*
18. *Çoyup başıññı yığlap âsitâna
Yétür méndin selâm ´acizâne*
19. *Töküp yaş kalmasun köz sürmegen yér
Olursın fâriğ andın medrese kir*

20. Çirimiġa ol ay tapsaġ eger râh
Öziġdin kêtme körgende be-nâgâh
21. Ziyâret eylegil evvel bu saġın
Kirip andın kiyin öpgil ayaġın
22. Çékip bir âh-ı hasret sözdin evvel
Çigerde âh kan tök közdin evvel
23. Kılıp aña bir âh-ı serd birlen
Selâm ayġıl dil-i pür derd birlen
24. Dégil éy hüsn milkin pâdişâhı
Füzûn olsun 'azîz 'ömrüġ ilâhî
25. Bar éken Furkat atlıġ bir ġarîbiġ
Vişâliġ devletidin bî-naşibiġ
26. Özi Hoġandî ammâ ismi Zâkir
Kažârâ Rûm ara bolmuş misâfir
27. Vücûdı lutf-ı Haġ' dın 'âfiyetde
Kéçer hemvâre hâli hayriyyetde
28. Ma îşet bâbıda bi'lküllü mesrûr
Cemâliġdin ġamı şoldur ki mehcûr
29. Ğamındin kéçe taġ atkunça yıġlar
Taġ atkaç daġı kün batgünçe yıġlar

30. *Yüzüñgñi sağınıp karanuğa bağar
Huşûsan sûre-i rağmânğa bağar*
31. *Kaşuñgñ yâdıda müştak-ı sûre-i nûn
Ođur saçıñgñ tilep ve'l-leyl tün kün*
32. *Heves eyler harem küyüñgñ kalıp yâd
Étip hûn cigerini tüşevüz ad*
33. *Saçıñgñ alnı almış érken bir ikki târ
Köñgñül boynığa étmiş anı zünnâr*
34. *Kitip özdin hevâyı deyr eyler
Seniñgñ dék büt körey dép seyr eyler*
35. *Ciger-reng körse bir gül kay çemende
Şanur gûyâ kızıl destârıñgñ anda*
36. *Eger çendî ki türkî dil-rübâlar
Yüzi ađ u közi kaşı karalar*
37. *Çüçük- güftârlar şeker-şikenler
Perî-veş şûhlar sîmîn-bedenler*
38. *Müyesserdür hemîşe şoğbetide
Olup mâhir anı keyfiyetide*
39. *Alarnı eylemes hiç birni manzûr
İrür şoğbetleridin belki rencûr*

40. *Felek üzre çıķıp âh u fiĝânı*
Déyür kim âh filânî âh filânî
41. *Çıķıp andın ķalıp âdâbı bisyâr*
Selâm eylep yana bir hücreĝa bar
42. *Ol İşân Hıvâce İşân'da mollâmuz*
Ğarîblikde süyengen müttekâmuz
43. *Tevâzu'lar bilen ayıl du'âlar*
Du'âlar isteben alĝıl du'âlar
44. *Çıķıp Hıvâce cân müftî kaşıĝa*
Yétürgil özni pîşînlik aşıĝa
45. *Méni Ortum'da tasın hem-ķabaķ bol*
Edeb âmâde-i temkîn nesaķ bul
46. *Dégil iy müftî-i ferd-i zamâne*
Žiyâ fetvâsıdın salĝan cihâne
47. *Bilürsiz kim cihânnuñĝ yok beķası*
Cihân ehlini hem mihr u vefâsı
48. *Felek ĝaddârdur kéçrev zamâne*
Kişi körmes müriüvvedin niřâne
49. *Zamânnu her nefes tebdîli başķa*
Yüz anķa 'ömrni ta'cîli başķa

50. Tiriklikdür ğanîmet birniçe kün
Olur tâ bâre no ksân olmas efzân
51. Alıp himmet 'aşâsin rüst kolğa
Yumup közni kiriñg merdâne yolğa
52. Beğa yoqtur cihân dârığa âhir
Hirâm eyleñg harem sarığa âhir
53. Déyüp bu sözni soñgra hayr-bâd ét
Çıķıp dağı bir aħbâbımnı yâd ét
54. 'Ubeydullâh Maħdûm' dur anğa nâm
Yétürgil hâşse-i tekmiñ peygâm
55. Cemâl Hân Maħdûm u Hân Hvâce İşân
Du 'â ayğıl ikeviğa firâvân
56. Kızk mu bezm-i bâzârı kılaydur
Yana şaτραnç eskârı kılaydur
57. Çıķıp taşķarı meydânğa güzer kı
Velî mağrib tarafğa nazar kı
58. Közüñge naķşlık manzar körüngey
Heme âyinesi cevher körüngey
59. Érür yanı revânlik kete eyvân
İkesi nâmı Maħmûd Hvâce İşân

60. *Muḥabbetlik mañğa bir âşinâdur
Ne tenhâ âşinâ belkim ağadur*
61. *Mañğa köp eylegen mihr ü şefkat
Kılıp ḥaḳḳamda iḥsân u müriüvvet*
62. *Yétürgil anğa 'ar-z-ı iştiyâḳam
Mufaşşal şer'v ḳal derd u firâḳam*
63. *Dégil kim sağınur soḥbetleriñni
Muḥabbetlik heme ülfetleriñni*
64. *Bolur toğrida bir dükkân-ı nümûdâr
Uluf bir ḥavz'dur yanı sümûdâr*
65. *Barıp sivri sini üstide oltur
Dégil kim Ata Ḥvâce çay kéltür*
66. *Hevâ vü kibr câmidın bolup mest
Kélür bir ḳarı adam ḳanşarı pest*
67. *Selâm aytıp dimâğın çağ ḳılğıl
Leḫâyf sözler aytıp dâğ ḳılğıl*
68. *Cemî' Ḥvâce şeyḫâvend-i tahûr'da
Sorap tap bolsalar ḳaysı çuḳurda*
69. *Du'â her ḳaysığa maḫşûş yétküür
Ġubârı dilleride bolsa kétgür*

50. Tiriklikdür ğanîmet birniçe kün
Olur tâ bâre noqsân olmas efzûn
51. Alıp himmet 'aşâsın rüst kolğa
Yumup közni kiriñg merdâne yolğa
52. Beķa yoķtur cihân dârıĝa âķir
Ĥırâm eyleñĝ ĥarem sarıĝa âķir
53. Déyüp bu sözni soñĝra ĥayr-bâd ét
Çıķap daĝı bir aĥbâbımnı yâd ét
54. 'Ubeydullâh Maĥdûm' dur anĝa nâm
Yétürgil ĥâşşe-i tekmił peygâm
55. Cemâl Ĥân Maĥdûm u Ĥân Ĥvâce İşân
Du'â ayĝıl ikeviĝa firâvân
56. Kızk mu bezm-i bâzârı ķalaydur
Yana şaķranç eskârı ķalaydur
57. Çıķap taşķarı meydânĝa güzer ķal
Velî maĝrib tarafĝa nazır ķal
58. Közüñĝe naķşlık manzar körünĝey
Heme âyinesi cevher körünĝey
59. Érür yanı revânlik kete eyvân
İkesi nâmı Maĥmûd Ĥvâce İşân

60. *Muḥabbetlik mañga bir âşinâdur
Ne tenhâ âşinâ belkim aġadur*
61. *Mañga köp eylegen mihr ü şefkat
Kılıp ḥaḳḳamda iḥsân u müürüvvet*
62. *Yétürgil añga 'ar-z-ı iştiyâḳm
Mufaşşal şer v̇ kal derd u firâḳm*
63. *Déğil kim saġınur şoḥbetleriñni
Muḥabbetlik heme ülfetleriñni*
64. *Bolur toġrıda bir dükkân-ı nümûdâr
Uluf bir ḥavzıdur yanı sümûdâr*
65. *Barıp sivri sini üstide oltur
Déğil kim Ata Ḥvâce çay kéltür*
66. *Hevâ vü kibr câmidın bolup mest
Kélür bir ḳarı adam ḳaṣarı pest*
67. *Selâm aytıp dimâġın çağ ḳılġıl
Leḫâyıf sözler aytıp dâġ ḳılġıl*
68. *Cemî' Ḥvâce şeyḫâvend-i ḫâhûr'da
Sorap tap bolsalar ḳaysı çuḳurda*
69. *Du'â her ḳaysıġa maḫşûş yétkür
Ġubârı dilleride bolsa kétgür*

70. *Öt andın soñra der-ḥân kuçesiğa
Ki bir dost-ı kadir-dân küçesiğa*
71. *Muḥabbet-pîşe yaḥşı âşinâyız
Dırâz-endîşelik Mîrzâ ikemiz*
72. *Dilide bar édi méndin küdüret
Nihân eylerdi lîkin bi' z̄zarûret*
73. *Dégil kim Furkat sizge rızâ-cû
Édibir bî-garaz ḥâliş du 'â-gû*
74. *Köp érdi başkalardıñ i'tikâdı
Muḥabbet birle az bes i'timâdı*
75. *Velîkin bir ikki merd-i ḥamâkat
Anğa méndin kılıp yalğan şikâyet*
76. *Dil-i âzürde méndin boldı nâ-ḥaḵ
Ve ger ne yoḵ günâhı munda muḥlaḵ*
77. *Çıkar köñgüldin ol töhmet ğubârı
Nemek ḥaḵkı méni boynumda bârı*
78. *Yûsuf Bay beççe ḥavlisiğa andın
Barıp yétküir du 'â elbette méndin*
79. *Ḳıyâmetlik birâderdür mañğa ol
Her işde yâr yâverdür mañğa ol*

80. *Du 'â şoldur uşal nigü hisâle
Yétüssün barça ferzendi kemâle*
81. *İki dünyâda bolsun âb-rûmend
Olup Hağ lufidın dâyim berûmend*
82. *Çıķıp andın dağı bir kûçe-i târ
Bégim ĥavlısı anda cehd ile bar*
83. *Bégim cânım efendim fenşurallâh
Zihi şehzâde-i zü'l- 'izz ü ve'l-câh*
84. *Nekim tenhâ ulus şehzâdesidür
Heme şehzâdeler âzâdesidür*
85. *Kirip körgende yér öpgül du 'â kıl
Köziñge ĥâk-i pâsın tûtiyâ kıl*
86. *Dégil éy nahıl-ı bâğ-ı şehriyârî
Gül-i perverde-i devlet-bahârî*
87. *Ki bir âvâre-i şahrâ-yı ĥurbet
Érür nâm anıĥa Zâkircân Furķat*
88. *Aymuş ol ĥaste-dil kéçmiş zamâne
Nemek perverdei bu âsitâne*
89. *Çékip âb u ĥûriş Rûm-sarı anıñĥ
İķâmetde érür eskârı anıñĥ*

90. *Besî şehzâdelerğa hem-nîşindür
Alar şehzâde ü hem nâzenîndür*
91. *Alarnı şoĥbetide éy nigû-zâd
Sizi eyler muĥabbet birle köp yâd*
92. *Zebânıñı du'âğa kâbil eyle
Turup anda 'icâzet hâşıl eyle*
93. *Köñgüldaşge barıp sor Ĥâcî A'zam
Ol Aĥmed Ĥvâcei yüzbaşını hem*
94. *Dégil kim éy Aristo-yı zamâne
Bilürde nabz-ı teşhîz-i yegâne*
95. *Kélip mén aldidin mihmânıñıznu
Ĥoĥandî ya'nî Zâkircânıñıznu*
96. *Yürüpdür oynap İstanbul'da ĥoşnûd
Érür aĥvâli kündin künga bihbûd*
97. *Zamânı ferruĥ u eyyâmı mes'ûd
Feraĥ bâbı açuĥ ĥam râhı mesdûd*
98. *Mizâcığa muvâfiĥ Rûm havâsı
Anıñ ĥün turmak olmış iĥtiżâsı*
99. *Çıĥıp Mîrzâ Ĥalîl aldidén ötgil
Nebâtdın alıp aĥzıñ ĥüçütgil*

100. Ötüben toğrı gül bâzârığa bar
Bolur bir naqşlık dükân nümûdâr
101. Oturur bir civân-merd bi-tevfîk
Sadâkat-pîşe nâmu Qarı Şiddîk
102. Mañğa ol âşinây câne cåndur
Hazîn cismim ara rûh-ı revândur
103. Hemîşe hâfırımı pâs tütgen
Mürüvvet-i bî-kem bî-kes tütgen
104. Ki anda Evliyâ Hvâce mübârâ
Oturgen bolsa qılma âşikârâ
105. Dében méndin anğa yüz miñg du'âlar
Otur aldidé aytıp merhabâlar
106. Qulağağa dégil âheste anıñg
Uşol Furqat dégen aḥbâb-ı cânıñg
107. Dilide bar éken bir müdde'âsı
Müyesser olğay olsa Haq rızâsı
108. Yaqn fırsatda maqşûdıga yétgey
Naşb olsa Medîne-sarı kêtgey
109. Eger çay demlese cân birle nûş ét
Öziñni likin ol yérde béhûş ét

110. Budur zînhâr eyle te'kîd méndin
Dükânın yağmagünçe kétme andın
111. Öter ol rustedin zîbâ püserler
Lebi gônça yüzi gül-sîmberler
112. Hüşûşan bir oğul şûr-ı zamâne
Öter âheste basıp nâzikâne
113. Bolur kılsa hırâm ol cilve-pîrâ
Kıyâmet kâmetidin âşikârâ
114. Şafâ-yı 'aksidin közgi hacildür
Hırâmı cilvesidin su hacildür
115. Kılıp meh-rû kamer nûrını mensûh
Öter her érte kéç ol yérdin ol şâh
116. Cemâlidin közüñgi yarutursın
Özüñg anda velî muhkem tutursın
117. Olur kéç ba'de cûyâ-yı mekân ol
Saķıçman kuçesi birle revân ol
118. Sorab havlisını 'Abdu'l-'azîz Hân
Barıp ol kéçe bolğul anda mihmân
119. Bilip her hefte bir yol özge lâzım
Barıp kalğusu kéçe Mîrzâ Kâsım

120. *Körersin anda Ferzîn Hân dégeni*
Mañğa âşinâ-y ı mihrîbânî
121. *Alar her kıysığa bir bir selâm ét*
Muhabbetliķ du 'â birle peyâm ét
122. *Tapıp söz Mîrzâ Kâsîm'ge güzâriş*
Muhammesni kolıĝa kıl sipâriş
123. *Buyurmuş érdi ol Taşkende evvel*
Kélip mén bunda kalmış érdi mu 'aştal
124. *Déĝil kim eylep anı émdi inşâ*
Yüberdi Rûm'dın eylep sizge savĝa
125. *Şabâhile yürüpgil rustaĝa bâz*
Rusum peykligini eyle âĝaz
126. *Körüp Mîr Maķşûd Hâcî Velî'ni*
Yana Ya ' kûb Hâcî Mîr 'Alî'ni
127. *Sarâyda Mîrzâ Hâşim hem Ğıyâşcân*
Sarımsaķ u 'Arifcân ü Kerîmcân
128. *Alarĝa dép du 'â maĥşûş maĥşûş*
Dégeysin merĥabâ maĥşûş maĥşûş
129. *Yaķşmas anda bu Türkî esâsıñĝ*
Teniñĝdin taşlagil Rûmî libâsıñĝ

130. Alıp kökmavut ile *qara* sinduf
Kétürgil ikisidin çaryek top
131. Köterip toğrı Müslim Hân'ga bargıl
Tiküçi ol Çoyur Çeçen'ge bargıl
132. Özi bir aq beden luffi civândur
Boyu dilkeşgine nâzik-miyândur
133. Oşol tiksün bizi kânûnça kemzül
Ton u çulvar hem senture fentul
134. Dégil kim cânım ürkülsün manğa baq
Selâm aytur sanğa bir zâr-ı müştâk
135. Kılur érken sanğa hâliş muhabbet
Çarâzsız öyle bir aĥbâb-ı ülfet
136. Düşenbe künde aqşam encümendür
Néçük dé encümen kim bir çemendür
137. Cemî' çevre ol tün cem' olurlar
Tüzüp bir mahfil öyle şem' olurlar
138. Alıp bargay séni 'Abdu'l-'azîzcân
Te'âmül bu érür bargende mihmân
139. Kenâr alıp alar birle körüşgil
Kirip nevbet be-nevbet olturuşgil

140. 'Aķdetlik kelâmımnı değey sen
Muħabbetlik selâmımnı değey sen
141. aęan étgenleride bezmi bünyâd
Budur üftâdeni hem eylegey yâd
142. Kélürde eyleme zînhâr ta'cîl
Barıp dâmenlerin al dağı tabîl
143. Eger ħať bérseles yanınđda sala
Ġalať aydım dil ü cânınđda sala
144. Kétürgil kim érür ħurz-î yaman ol
Maňđa ta'vîz-i cân-ı nâtiüvân ol
145. Érürmén inti zârınđ kélgeninđçe
Uşol mektûbı vâşıl algeninđçe
146. Budur söz éy şabâ zînhâr zînhâr
Tükendi söz velîkin şev bisyâr*

* Nâmları ferâmûş bolfan birâderlerđa ħâşşe-i selâmlarım bardur ammâ ne çâre ki ek&erleri nâmları kitâbet çağı ferâmûş olup ħâťırımge kelmedi ma'zûr tutgeyler. Yazıldı bu mektûb Dâru's-salţanat İstanbul'da Maĥmûd Pâdişâ youşında dergâh-ı şerifde.

4. Mektup

1. *E's-selâm ey ehl-i hûş aḥbâb dost u yârlar
Hem-nefes şâdiḳ birâderler nigû eḳverler*
2. *Pâk 'âlimler resâlar ḳarılar ḥattâflar
Ḥvâceler 'âlî-nesebler ehl-i dil tüccârlar*
3. *Şâ'ir-i ḥoş-gûylar müñşî-i çâbüḳ-destler
Parsalar şeyḫler ḥâcî-i ḥoş-girdler*
4. *Ḥâfîz-i ḥoş-lehceler ḳennûriler semḫûriler
Nâleçi müştâḳlar nâ-ḥonde müsiḳârlar*
5. *Sağ barsız mu ḳalaylarsız selâmetler misüz
Mâl u cân bar mu amân ey yaḫşılar hûşyârlar*
6. *Eylese Teñgri müyesser bar ise nân u naḳîb
Körüşürmiz âḫiri bir kün barıp dîdârlar*
7. *Ḳayda bolsam dâyim eyler mén du'ây cânlarıñg
Bolḡasız yâ rab cihân bâḡda berḫûrdârlar*
8. *Eylesün Taşkend 'e yétgen cümle büzürgler meded
Bolsun âsân sizde bolsa bir néçe düşvârlar*
9. *'Ömriñiz naḫli cihân baḡda olsun sebzeler
Devlet ü iḳbâl oluban añḡa berg ü bârlar*

10. *Mén tarafdın sorsanġız keyfiyet hâlât*
Çalmasın maħfî köñġülde eyleyin izhârlar
11. *İki aydur kim kéliben Mekke' din Bombay' da mén*
Şâd mén elħamdulillâh körmedim âzârlar
12. *Hind ara külhen-nişînlerni küllî muşakal bolup*
Çalmadı aşlâ köñġül közgüside zengârlar
13. *Yéryüzide körmedim Bombay kibi şehr-i 'aẓîm*
Gerçi kézdım Mışır ile İstanbul u Bulġarlar
14. *Kette câmi'ler namâz bâ-cemâ'atdın tola*
Terk émes anda zamân zıkr ü istiġfârlar
15. *Restelerdür bî-'aded her restede miñġ miñġ dükân*
Aldı satı ħûb becâ revnaġdadur bâzârlar
16. *Altı yetti âşiyân 'âlî 'imâretler binâ*
Sebzelik yérler çemenler bâġlar gülzârlar
17. *Her taraf banġâleler salmış kirâ koymaġ üçün*
Dép şevâb hem ticâret puħte dünyâ-dârlar
18. *Yétmiş iki fırġadın bu şehrde mevcûd éken*
Birbiri birle aralaş müslim ü füccârlar
19. *Tapınurler bir ġazıl bütge mecûsî Hindûlar*
Ba'zî otké ba'zî küñge aħmaġ murdârlar

20. *Ba'zısı gâvğa perestîş eylegey gümrâh olup
Ba'zısı boyunğa asgan rişte-i zünnârlar*
21. *Her küni bu şehri seyr eylemek boldı işim
Râhber eylep körünse âdem-i bî-kârlar*
22. *Nâgehân bir bâğ ara tüşti güzârım bir küni
Kim İrem bâğı havâsıdın bérür âsârlar*
23. *Nâmu anıñg bâğı-ı ra'nâ vüs'atıdur miñg tınâb
Eylemiş tarhun mühendisler çekip pergârlar*
24. *Sebzeler sırâb şebnemdin havâdın tâze rûy
Tapıban reng ü tarâvet hem gül-i bî-hârlar*
25. *Serv-i gülden kumrını hû hûsı bülbül çe çesi
Eyledi köksümni çâk ü köñgümni efkârlar*
26. *Her taraf güller arasında hırâmân şûhlar
Servi-çadler gül-cebînler nergis-i humârlar*
27. *Gül-bedenler eyleşip nergis közidin ihtirâz
Gonçeden boynığa asmışlar kızıl tamarlar*
28. *Şûhlar tannâzlar zîbâ frengî-zâdeler
Her tarafge körgüzürler şîve-i refâtlar*
29. *Bir tarafda bir imâret kim 'acâyib hâneler
Yerleri taş u münakkaş eylegen divârlar*

30. *Mûrdin pil duman u peşşedin 'an kâğça*
Anda bar 'âlemde bolsa her kadr-i cândârlar
31. *Yétti iklîm âdemî taşvîrin öz rengide*
Taşdın itmiş binâ üstâd-ı câdû-gârlar
32. *Her vilâyet meyvesi gülleri vü dânesi*
Meyvedâr u meyvesiz şîrîn ü telh eşcârlar
33. *Sâbık ötgen pâdişâlar harbe-i alay hem*
Hançer u tîr ü tüfenk nîze-i telvârlar
34. *Ança darular ki hikmet ehli kalmışlar kitâb*
Zarflarda cümle öz nâmı bile tayyârlar
35. *Yéryüzide kaçça ma'den bolsa anı keşf étip*
Anda keltürmişler ança seng-i cevherdârlar
36. *Bir balık 'azmi uzunlukda yüz yigirme altı kem*
Ölçedim kete kadem eylep özüm reftârlar
37. *Andaki mevcûd eşyâlarını eyley muhtaşar*
Eylesem küncâyış étmes yüz varağ güftârlar
38. *Éy méni gurbet ara maḥzûn dilimni avlağan*
Âdemiyet-pîşe şâhib-cûd merdüm-dârlar
39. *Şâd mén sizlerdin ölgünçe minnet-dâr mén*
Yas-ı hâḥr tutunğız şefkat kılıp bisyârlar

40. Saġnıp dîdârıñızlar bir bir selâm aytar mên
Kêlse kêtse Mekke-sarı Tâ'if-züvvârlar
41. Bu vilâyetler maķâmı başkadur imdi ķanı
Soġbetiñizde düşenbe ġicek ü setârlar
42. Eyles érdi gâh ferzîn hân süvâre meşķanı
Yaġşı şavt ile Fuzûlî'din oķup eş'ârlar
43. Furķatî Bombay'dın éttim émdi Hindistân' ġa'azm
Perde-i ķismetde né yüz körsetür esrârlar

5. Mektup

1. Tiler érdim seġer favf-ı çemen ésgen şabâlardın
Selâmum yétkürüp kéltür ġaber dép âşinâlardın
2. Dédi ol dem şabâ éy hicr ü ġurbetġa esîr olġan
Vefâ ümîdini üzgil alar dék bî-vefâlardın
3. Sañġa bolġan ķadîmî dostlar evzâ'ı digerdür
Mizâcı muġtelifdür élni taġayyüri havâlardın
4. Dédim yapşı naşġhat eylediñġ éy nâşġh-i müşfik
Ķulaġm ġoķķası toldı dürr-i ķymet-bahâlardın
5. Kélip bu şaharġa köp ay u yillar ötdi der-vâķi'
Né kéldi âşinâlardın ġaķ né ġvîş ü aķrabâlardın

6. *Sebeb şol érdi kim terk-i kitâbet eyledim bi'l-kül
Velîkin qoymadı hâlî sehergâhı du'âlardın*
7. *Vağannıñ iştiyâqın tartaram ğurbet ğamı birlen
Turup érdim qutulmay ğuşsa u renc'anâlardın*
8. *Be-nâgeh keldi şevq-âmizliĝ manzûme mektûbıñĝ
İşâret eylegen zâmnuda her hayl müdde'âlardın*
9. *Oqıp ol dem anı boldı aqarğan közlerim rûşen
Siyâhîĝa izip érdiñĝ meger kim tûtiyâlardın*
10. *Muķimî nisbeti oldı démiş sen olsa olmuşdur
Melûl olma cihân hâlî qalır mu hîç resâlardın*
11. *Demiş sen Muhyî vü Zevķi selâmet şükr hoş boldum
Hudâ qalgay selâmet esrûben her hayl belâlardın*
12. *Muķimî nisbeti vü nisbetini mén sañĝa bérdüm
Olar dék bolma lîkin özni tohtatgil hecâlardın*
13. *Ükemiz ér Muħammed sim ara tılmaç olup érmiş
Yaman közdin Hudâ mahfûz qalgay hem qazâlardın*
14. *Méni yâd eylegenlerge yétürgeysin selâmumnu
Ferâmûş eylemey bizni faķâr ü aĝniyâlardın*
15. *Debistânıñĝ gülistân érdi gül-ruħ balalar birle
Hużûrıñĝda bolur mu hâlî hem ol meh-liķâlardın*

16. Méni hâlimni sorsañg Yarkend şehride sâkin mén
Bihamdillâh bolup memnûn heme zevk u şafâlardın
17. Bu şehir içre heme şîrîn-sühen döndüqça kızlar köp
Hayâl étmes kişi tikis dégen yüzi qaralardın
18. Hoten âhûları dék ança sergerdân bolupdur mén
Saçı müşk-i Hîtâ reşki hayâli dil-rübâlardın
19. Bahâr eyyâmı şahrâlar fezâsı bâğ olur gûyâ
Ferâgatlar yéter dilğa hevâ-yı cân-fezâlardın
20. Mañğa munda muķim bolmaq Hudâ taķdîri olmışdur
İmesdür bendelig urma kim çün ü çerâlardın
21. Hudâ birmiş iki ferzend nâzam-cân hâkim-cân
Kaçan bolğay köñgül üzmeķka bu közi qaralardın
22. Bolur kélgen kişi öz rağbet-i tûbâ bilen meshûr
Tilismudur bu şehri cümle-i hayret-fezâlardın
23. Barur mén ger kutulsam bu tilsim-ı hayret-efzâdın
Yétip imdâd hâlimğa cemî'i müdde'âlardın
24. Ve ger ne kblegâhimniñg mülâķâtığa şâyıķ mén
Velî bardur kele endek 'ammunğ birle tağalardın
25. Yana Mîrzâ Şerîf ahvâlidin hem yazmış érken sen
Yétip horsend boldum bu nüvîd-i dil-küşâlardın

26. Anıñg mihr ü vefâsı şükriğa yüz til érür 'âciz
 'Aâtâ kılğay Hudâ ikki cihân ecr ü 'aâtâlardın
27. Velî terk-i kitâbet eyledi bir néçe müddetdür
 Méni dék dâğ-ı ğurbetğa esîr ü mübtelâlardın
28. Zebânım bâ-vücûd medh-ı evsâfiğa nâñkâdur
 Méni köp behre-mend étgen édi bezl ü 'aâtâlardın
29. Tirik mü Çağmuriş Hâcî 'Uşâmeddîn dégen anda
 Kutulgen yüz belây -ı nâgehân u mâcerâlardın
30. Yétürgil Hâl Muhammed Hâcî'niñ anğa selâmını
 Soraydur kavm u hvîş ü âşinâ vu rûşenâlardın
31. Déyür kim bir turağ eyler idim sevğatı hâcîmπα
 Eger çıksa idi bir Köse Qâşid bu aralardın
32. Mülâkât arzû eylep selâmetlîğ soraydur mén
 Canâb-ı Hâcî damla birle qarşı damlalardın
33. Qılır mén dostlîğdın bir naşîhat sanğa taş baltu
 Bolur sen ger kabûl étseñg anı ehl-i şafâlardın
34. Resâlığ arzû eylep kemâle kirityay dér sen
 Ta'arruz eyleme hem şekve kılma nâ-resâlardın
35. Eger 'aql ile fehmiñg bolmağ istersin 'izz u cânı
 Yımağ lâzım sanğa birkaç belâ dürliq devâlardın

36. *Eger nefsâniyet terki kılсанğ bu kifâyetdür
Kéley maqşadğa émdi bar édiñğ tab'-ı resâlardın*
37. *Alıp yadığa sormas kimse Zâkircân Furkat'mı
Egerçi aytadur dâyim du'â bâd-ı şabâlardın*

6. Mektup

Zevkî'ge mektûb

1. *Kızdım cihânnı kalmay Şâm u 'Irâk Zevkî
Bir tapmadım seniñg dék ehl-i vifâk Zevkî*
2. *Şevki viâliñg ile hergiz karâr yo ktur
Cânımnı ya kdı hicr ü köñglüm firâk Zevkî*
3. *Sergeşte hâletimdin vâkflıg ister irsenğ
'İbret közini açıp gerdûnge ba k Zevkî*
4. *Hergiz çerâğ-ı 'iyşim nûr u fûrûğ yo ktur
Köp kiçeler kiçürdim sendin yıra k Zevkî*
5. *Şîrinlığdur açığ bu dehr rûzigârı
Her kim ki bolsa çikgey ehl-i mezâk Zevkî*
6. *Zevvâdı sâyaram mén bir kün nasib olursa
Yétigüm ziyâretiñge étme merâk Zevkî*
7. *Ta'n étme dép dilide yo k mihr-i âşinâyı
Âlem sanğa émes mü âhîr sana k Zevkî*

8. *İkbâl-ı nâ-resây u me'yûs tâli 'imdin*
Biraz şikâyetim bar salgıl kulağ Zevkî
9. *Meşreb kibi bolup mén 'âlem kizip kalender*
Eylemey közümge aşlâ tâc u revâk Zevkî
10. *Altı 'adedle oldı haşmi kelâm yoğsa*
Tahrîr étip tükenmes şerh-i firâk Zevkî
11. *Muhyî Muķmî Nuşret aḥbâbumuz muḥayyer*
Furķat çéker kamuya çoḥ iştiyâķ Zevkî